

men dermed troer jeg ogsaa, at Enigheden mellem os hører op. Han har ganske vist tænkt sig denne Omændring paa en anden Maade end jeg; især slutter jeg det deraf, at han, da han kom til at omtale Folkehøjskolerne, meente, at det var nødvendigt, at man havde et skarpt Tilsyn dermed fra Statens Side. Det er det, jeg troer, er et aldeles feil Syn paa dette Forhold og paa Skolevæsenet i det Hele fra hans og andre ærede Medlemmers Side. Jeg mener, at man maa have den Tilid til Befolkningen, at den selv kan føre Tilsyn med de Skoler, som skulle undervise og danne dens Børn. Det forekommer mig at være en ganske underlig Selvomdfigelse, at man har erklæret den menige Befolkning i Danmark for at være politisk myndig og moden til at indtage sin Stilling ved Siden af de andre Statsborgere, til at tage sit Sæde ogsaa her i denne Sal, men at man, naar Taler kommer hen paa vore Børns Underviisning, ikke vil erkjende, at vi ere myndige nok til selv at kunne bestemme, hvor og hvorledes vi ønske dem opdragne, dannede og underviste.

Jeg haaber, at der iblandt os ikke er forskjellige Meninger om Folkeophværelsens store Vigtighed, om der end er forskjellig Betragtning af, hvorledes den bedst fremmes. Naar den ærede Rigsdagsgmand for Kjøbenhavns 6te Valgfreds (Steen), som det synes mig, noget spydig, sagde, at al Viden og Alt, hvad der skulde betinge Borgernes Dygtighed til at røgte deres Kalb og Gjærning i Samsundet, skulde man nu ene vente af Børnehøjskoler, saa har han paa ingen Maade opfattet disse Skoler og vor Betragtning af samme rigtigt, og naar han talte om, at det, de vilde give, var den elementaire Dannelse, altsaa Begyndelsesgrundene af Kundskab og Dannelse, er det, som han forstaaer herved, efter min Mening heller ikke Bestemmelsen med disse Folkehøjskoler. Hvad vi tilsigte, er ikke at bygge en ny Fløi til Almuehøjskolerne, vi oprette ikke Folkehøjskolerne i den Tanke at bringe den Underviisning, som Børnet har faaet i Almuehøjskolerne, lidt videre. Deres Hovedhensigt er ikke at give den bespørgende Ungdom noget mere Kundskab i en eller anden Retning, saasom om Agerbrug eller andet borgerligt Erhverv, nogen mere Færdighed

i Regning og Skrivning, noget mere Kundskab om mange andre Ting i den store, vide Verden, som man seer andre Skoler lægge Vægt paa, og som Altsammen kan være meget godt og være værd at tage med for, hvem der gives Tid og Leilighed hertil; men Hovedhensigten med disse Skoler er efter min Mening den at søge hos den Unge, som besøger dem, at vække og oplive Bevidstheden om, at han har et Fædreland, som det er værd at leve og virke for, at elske og forsvare, at han hører til et Folk, til et dansk Folk, at vække Kjærlighed hos ham til dette sit Folk, til dets Fortid med dens Minde, til dets frie kraftige Udvikling i Nutiden og at nære og styrke Haabet om dets Fremtid, det Haab, uden hvilket alt Andet, hvad vi ellers foretage os, ikke er Andet end en Forberedelse til vor egen folkelige Forbedelse. Da der iafstes blev talt om en anden Anstalt, nemlig Theatret, blev der gjort gjældende, at det var den, som vi havde at takke for vore største og bedste Digtere. Jeg troer ikke, at det er Tilfældet, jeg troer ikke, at denne Anstalt enten har fremkaldt disse vore Digtere med deres herlige Gaver, og heller ikke, at det er gjennem den, at disse Gaver komme Folket meest tilgode. Jeg troer derimod, at hvis det, disse Folk have talt og sunget ud, skal faae den Indflydelse paa Folkelivet, som vi ønske, at det maa faae, maa det bringes til Folkets Hjerte og paa dets Tunge paa en ganske anden Maade og med en ganske anden Røst, end det skeer og kan skee fra Theatret, og at gjøre denne for Folkelivet frugtbringende Gjærning, see, det er en af Folkehøjskolerens Opgaver. Nu har det været min Glæde at see, at der er opstaaet og opstaaer altid flere Skoler trindt omkring i Landet, der have sat sig dette Formaal, og jeg siger: Gudsteelov, jeg har tillige seet, at de, omend med smaa Kaar og smaa Kræfter, arbejde ikke blot med Kjærlighed til dette Maal, men ogsaa med Lykke.

Rettelser i den fungerende Justitsministers Foredrag i Nr. 199.

Sp. 3079, Lin. 22 f. n.: „1852“ l.: „1860—62“
 — — — 16 — „Domainedaaler“ l.: „Domaine-
 godser“